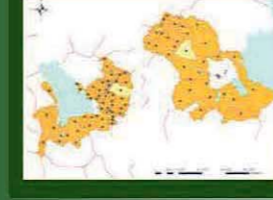
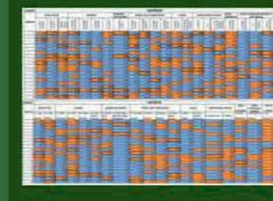
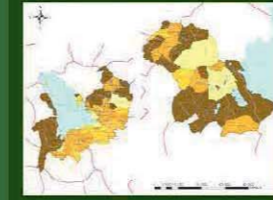
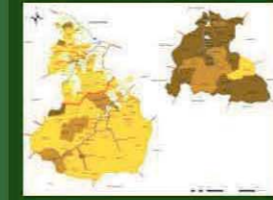

**KORUMA ODAKLI KIRSAL ALAN PLANLAMASI:
BİR MODEL ÖNERİSİ**

KIRSAL ALAN TİPOLOJİSİ

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (KTÜ)
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (SÜ)**

KORUMA ODAKLI KIRSAL ALAN PLANLAMASI: BİR MODEL ÖNERİSİ

Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ (Proje Yöneticisi/PYG Bşk.-KTÜ)

KIRSAL ALAN TİPOLOJİSİ

25 MART 2015

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (KTÜ)
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (SÜ)

Proje Adı : Koruma Odaklı Kırsal Alan Planlaması: Bir Model Önerisi
Proje No : 108 G 173, 108 G 187 Nolu TÜBİTAK-KAMAG 1007 Projesi

Müşteri Kurum : TC. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Proje Yürütücüsü Kurumlar : Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ)-Trabzon
Selçuk Üniversitesi (SÜ)-Konya

Proje Yöneticisi (PYG Başkanı) : Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ-KTÜ

Proje Yürütücüsü (PYG Üyesi) : Doç. Dr. Rahmi ERDEM-SÜ
Doç. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR -SÜ
(01.12.2013 Tarihinden Sonra)

Proje Bütçesi : 1 158 272.- TL
Proje Başlangıç Tarihi : 01.12.2010
Proje Süresi : 36 Ay (3 Yıl)
Ek Süre : 6 Ay

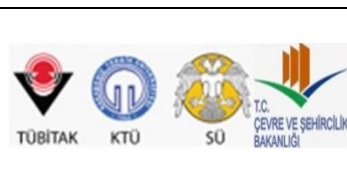
Proje Onay Süreci ve Aşamalar:

1. Projenin TÜBİTAK'a ilk sunumu : 2006
2. Projenin TÜBİTAK'a ikinci sunumu : 2007
3. Projenin TÜBİTAK'a üçüncü sunumu : 2010
4. Projenin TÜBİTAK'ça Kabulü : 05.11.2010
5. Projenin başlama tarihi : 01.12.2010
6. 1. Gelişme Raporu : Temmuz 2011
7. 2. Gelişme Raporu : Mart 2012
8. 3. Gelişme raporu : Kasım 2012
9. 4. Gelişme Raporu : Mayıs 2013
10. 5. Gelişme Raporu : Kasım 2013
11. Sonuç Raporu : Ağustos 2014
12. Düzeltilmiş Son Rapor Teslimi : Mart 2015

* Koruma Odaklı Kırsal Alan Planlaması: Bir Model Önerisi (KOKAP) adlı bu proje müşteri kurum olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kırsal alan planlamasına rehber niteliğinde, Bakanlığın Türkiye ölçeğindeki uygulamalarına temel olmak üzere hazırlanmış, uygulama süreci Proje Sonuçları Uygulama Planı (PSUP) çerçevesinde hayatiyet kazanacak bir projedir. Projenin her hakkı saklı olup, faydalanılması TÜBİTAK'ın KAMAG 1007 Programı Mevzuatı çerçevesinde yer alan yönetmelikler (Fikri Haklar Esasları) ve TÜBİTAK, Müşteri Kurum (ÇŞB) ve Proje Yürütücüsü Kurumlar (KTÜ ve SÜ) arasında yapılan sözleşme hükümleri çerçevesinde güvence altına alınmıştır. Proje belirtilen bu hükümlere aykırı olarak izinsiz kullanılamaz, kısmen veya tamamen elektronik, mekanik, fotokopi veya başka herhangi bir yolla basılamaz. Yayımlı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

* Projeden bilimsel-akademik çalışmalarda atıfta bulunmak kaydıyla yararlanılabilir.

- Bu bağlamda metin içi referanslarda numara verilmeyecekse iş paketi sorumluları, soyadı, adının baş harfi ve yılı verilmelidir.
- Kaynaklarda ise: "Araştırmacılar (önce iş paketi sorumlularının soyadı ve adının baş harfi üzere raporlarda belirtilen sıra ile yazılır), Yılı, Yayın adı (İDA no-iş paketi adı), Proje yöneticileri, Projenin genel adı, TÜBİTAK projesi olduğu yazılacak biçimde Proje nosu" şeklinde belirtilerek verilebilir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TC. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Selçuk Üniversitesi

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ
Arş. Gör. Sinem DEDEOĞLU

İDA 2.2 KIRSAL ALAN TİPOLOJİSİ ÇALIŞAN PERSONEL LİSTESİ

KOKAP YÜRÜTÜCÜLERİ

Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ (KTÜ)
Doç. Dr. Rahmi ERDEM (SÜ)
Doç. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR (SÜ)
(01.12.2013 Tarihinden Sonra)

İŞ PAKETİ YÜRÜTÜCÜLERİ

Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ (KTÜ)
Doç. Dr. Çiğdem ÇİFTÇİ ULUSOY (SÜ)
Yrd. Doç. Dr. Ali Osman ÇIBIKDİKEN (SÜ)

ARAŞTIRMACILAR

KTÜ GRUBU

Prof. Dr. Saliha AYDEMİR
Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ
Doç. Dr. Dilek BEYAZLI
Doç. Dr. Cenap SANCAR
Yrd. Doç. Dr. Ersin TÜRK
Yrd. Doç. Dr. Aygün ERDOĞAN

SÜ GRUBU

Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU
Prof. Dr. Orhan ÇOBAN
Doç. Dr. Rahmi ERDEM

BURSİYERLER

KTÜ GRUBU

Arş. Gör. Beydullah SULAK
Arş. Gör. Seda ÖZLÜ
Arş. Gör. Muhammet İkbâl EKŞİ
Şeh. Plancısı Atilla ATEŞ

SÜ GRUBU

Yrd. Doç. Dr. Elif GÜNDÜZ
Dr. Neslihan SERDAROĞLU SAĞ
Arş. Gör. Mehmet Akif SAĞ
Arş. Gör. Sinan LEVEND
Arş. Gör. Hale AKSEKİ
Arş. Gör. Mert DEDEOĞLU
Har. Müh. Nurullah OSMANLI

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER DİZİNİ.....	V
TABLolar DİZİNİ	VII
ÖNSÖZ	1
GİRİŞ	3
1. KIR, KIRSAL, KIRSAL ALAN TANIMI	6
1.1. Literatürde Kır Tanımı.....	6
1.2. Türkiye’de Kır Tanımları	9
1.2.1. Yürürlükteki Mevzuatta Kır Tanımı.....	9
1.2.2. Resmi İstatistiklerde Kır Tanımı	9
1.2.3. Resmi Kurum Belgelerinde Kır Tanımı.....	10
2. KIRSAL ALAN TİPOLOJİSİ	11
2.1. Tipoloji Oluşturma Gerekçesi.....	11
2.2. Tipoloji Oluşturma Yöntemi.....	12
2.2.1. Tipoloji Oluşturma Süreci.....	12
2.2.2. Tipoloji Oluşturmada Göstergeler, Değişkenler.....	14
2.2.3. Tipoloji Oluşturma Yaklaşımları ve Teknikleri	16
2.2.3.1. Tümevarım (Birleştirici) Yaklaşımı ile Tipoloji.....	17
2.2.3.2. Tümden Gelim/ Dağıtıcı Yaklaşımı İle Tipoloji	18
2.3. Kırsal Tipoloji Örnekleri	19
2.4. Genel Değerlendirme	29
3. KOKAP KIRSAL ALAN TİPOLOJİSİ	37
3.1. Ölçütler, Göstergeler, Değişkenler.....	37
4. KOKAP BÖLGESİNİN ÖZELLİKLERİ.....	39
5. KOKAP BÖLGESİ TİPOLOJİSİ	42
5.1. Ülkesel Ölçekte Yapılan Sınıflama Çalışması	42
5.2. Yerel Ölçekte Yapılan Sınıflama Çalışması	56
5.2.1. Trabzon Çalışma Alanı İçin Faktör Analiz Bulguları	66
5.2.2. Samsun Çalışma Alanı İçin Faktör Analiz Bulguları	75
5.2.3. Konya Çalışma Alanı İçin Faktör Analiz Bulguları	83
5.2.4. Mersin Çalışma Alanı İçin Faktör Analiz Bulguları.....	91
5.3. Kümeleme Analizi Bulguları	99
6. BÜTÜNLEŞTİRME: KIRSAL ALAN SINIFLAMASI/ EKOLOJİK DUYARLILIK.....	107
EKLER:	111
KAYNAKLAR.....	134